BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ KINH TẾ TRUNG ƯƠNG

MAI BẮC MỸ

CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Hà Nội – Năm 2018

BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ KINH TẾ TRUNG ƯƠNG

MAI BẮC MỸ

CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 9340410

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC
PGS.TS. TRẦN CÔNG SÁCH

Hà Nội – Năm 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận án là công trình khoa học độc lập của riêng tôi. Luận án đã sử dụng các số liệu, tư liệu đã công bố có nguồn gốc rõ ràng, được trích dẫn trung thực và theo đúng quy định trong quá trình nghiên cứu. Những kết quả nghiên cứu và kết luận khoa học của Luận án chưa được công bố trong các công trình nghiên cứu của người khác.

Tác giả Luận án

Mai Bắc Mỹ

MỤC LỤC

MỤC LỤC ..... **i**
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT ..... **v**
DANH MỤC BẢNG BIỂU ..... **ix**
DANH MỤC HÌNH VẼ ..... **x**
DANH MỤC SƠ ĐỒ ..... **xi**
PHẦN MỞ ĐẦU **1**
1. Lí do nghiên cứu đề tài Luận án **1**
2. Mục đích, ý nghĩa của việc nghiên cứu đề tài luận án **4**
3. Kết cấu của luận án **4**
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN CÁC NGHIÊN CỨU VỀ CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH TRÊN ĐỊA BÀN VÙNG **6**
1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố liên quan đến chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng **6**
1.1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố ở nước ngoài 6
1.1.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố ở trong nước 15
1.1.3. Tổng hợp đánh giá những vấn đề chưa được giải quyết và một số vấn đề Luận án sẽ tập trung nghiên cứu giải quyết 21
1.2. Phương hướng giải quyết các vấn đề nghiên cứu của Luận án **22**
1.2.1. Mục tiêu và câu hỏi nghiên cứu của đề tài luận án 22
1.2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu đề tài Luận án 23
1.2.3. Cách tiếp cận, các phương pháp nghiên cứu và khung phân tích của Luận án 23
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH TRÊN ĐỊA BÀN VÙNG **26**
2.1. Kinh tế xanh và huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng. **26**
2.1.1. Kinh tế xanh và phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng 26
2.1.2. Nguồn lực tài chính và huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế

xanh trên địa bàn vùng 36
2.2. Chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng đặc thù 40
2.2.1. Khái quát khung chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng đặc thù 40
2.2.2. Chính sách huy động các nguồn lực tài chính cho phát triển nền kinh tế xanh (điều chỉnh chung các vùng trong cả nước) 45
2.2.3. Các chính sách riêng đối với vùng đặc thù trong huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn Vùng 51
2.2.4. Tiêu chí đánh giá chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng đặc thù 56
2.3. Các nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến hoạch định và thực hiện chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng đặc thù 60
2.3.1. Các yếu tố và nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến hoạch định, xây dựng chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng đặc thù 60
2.3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến thực hiện chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng 64
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC 66
3.1. Khái quát đặc điểm, đặc thù của vùng Trung du và Miền núi phía Bắc trong huy động các nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh 66
3.1.1. Đặc điểm, đặc thù về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của vùng Trung du và miền núi phía Bắc trong chuyển đổi xanh, phát triển kinh tế xanh.....66
3.1.2. Đặc điểm, đặc thù về huy động và sử dụng các nguồn lực tài chính của vùng Trung du và Miền núi phía Bắc trong giai đoạn khởi đầu thực hiện chuyển đổi xanh71
3.2. Phân tích thực trạng các chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....75
3.2.1. Thực trạng chủ trương, chính sách chung của Đảng và Nhà nước về huy

động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh ở Việt Nam 75
3.2.2. Thực trạng chính sách huy động nguồn lực tài chính từ ngân sách nhà nước cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....77
3.2.3. Thực trạng chính sách huy động nguồn lực tài chính từ các doanh nghiệp, tổ chức tài chính cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....91
3.2.4. Thực trạng chính sách huy động nguồn lực tài chính từ cộng đồng cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc 97
3.2.5. Thực trạng chính sách huy động nguồn lực tài chính từ các nhà tài trợ quốc tế cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....98
3.3. Đánh giá chung thực trạng chính sách huy động các nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh tác động đến vùng Trung du và miền núi phía Bắc.100
3.3.1. Những thành quả bước đầu 100
3.3.2. Những hạn chế, yếu kém và nguyên nhân 103
CHƯƠNG 4: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG, HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TÀI CHÍNH CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ XANH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC ĐẾN NĂM 2030.....112
4.1. Bối cảnh, điều kiện và định hướng phát triển kinh tế xanh vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....112
4.1.1. Bối cảnh và yêu cầu đặt ra đối với chuyển đổi từ mô hình kinh tế "nâu" sang mô hình kinh tế "xanh" trên địa bàn vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....112
4.1.2. Các điều kiện khung then chốt về thể chế cho chuyển đổi xanh vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....118
4.1.3. Các định hướng lớn về chuyển đổi xanh, phát triển kinh tế xanhtrên địa bàn vùng Trung du và miền núi phía Bắc đến năm 2030. 120
4.2. Quan điểm và phương hướng xây dựng, hoàn thiện khung khổ chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng Trung du và miền núi phía Bắc 127
4.2.1. Quan điểm xây dựng khung chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển kinh tế xanh vùng Trung du và miền núi phía Bắc thời kỳ tới 127

4.2.2. Phương hướng xây dựng, hoàn thiện chính sách huy động nguồn lực tài chính cho phát triển nền kinh tế xanh, trong đó có phát triển kinh tế xanh vùng Trung du và miền núi phía Bắc. 128
4.3. Giải pháp xây dựng, hoàn thiện chính sách huy động các nguồn lực tài chính cho phát triển nền kinh tế xanh ở Việt Nam đến năm 2030 131
4.3.1. Giải pháp xây dựng và hoàn thiện chính sách huy động nguồn lực tài chính từ ngân sách nhà nước cho phát triển nền KTX 131
4.3.2. Giải pháp xây dựng, hoàn thiện chính sách huy động nguồn lực tài chính từ các doanh nghiệp, tổ chức tài chính cho phát triển nền kinh tế xanh 137
4.3.3. Giải pháp xây dựng, hoàn thiện chính sách huy động nguồn lực tài chính từ cộng đồng cho phát triển nền KTX 140
4.3.4. Giải pháp xây dựng, hoàn thiện chính sách huy động nguồn vốn tài trợ của các nước, các tổ chức quốc tế cho phát triển KTX ở Việt Nam 141
4.4. Đề xuất chính sách đặc thù về huy động nguồn lực tài chính cho chuyển đổi xanh, phát triển kinh tế xanh trên địa bàn vùng Trung du và miền núi phía Bắc 142
4.4.1. Chính sách đặc thù về huy động NLTC từ NSNN cho phát triển KTX vùng TD&MNPB 142
4.4.2. Chính sách đặc thù về huy động NLTC từ xã hội (ngoài NSNN) cho đầu tư phát triển KTX vùng TD&MNPB 143
4.4.3. Chính sách đặc thù về huy động, phân bổ vốn ODA và vốn vay ưu đãi cho phát triển KTX vùng TD&MNPB 144
4.5. Một số kiến nghị với các cơ quan Nhà nước. 144
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ HƯỚNG NGHIÊN CỨU TIẾP SAU LUẬN ÁN148
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU LUẬN ÁN 151
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO 152
PHỤ LỤC 158

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

ADB	Asian Development Bank	Ngân hàng phát triển Châu Á
APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation	Diễn đàn hợp tác Kinh tế Châu Á - Thái Bình Dương
ASEAN	Association of South East Asian Nations	Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
BVMT		Bảo vệ môi trường
BĐKH		Biến đổi khí hậu
CDM	Clean Development Mechanism	Cơ chế phát triển sạch
CIEM	Central Institute for Economic Management	Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung Ương
CNH, HĐH		Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CPH		Cổ phần hóa
CQĐP		Chính quyền địa phương
CSR	Corporate Social Responsibility	Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp
CSHT		Cơ sở hạ tầng
CTMT		Chương trình mục tiêu
CTMTQG		Chương trình mục tiêu quốc gia
ĐBSH		Đồng bằng Sông Hồng
DN		Doanh nghiệp
DNNN		Doanh nghiệp nhà nước
DNN&V		Doanh nghiệp nhỏ và vừa
ĐTPT		Đầu tư phát triển
ECA	Export credit agency	Tín dụng xuất khẩu
ETR	Environmental tax reform	Cải cách thuế môi trường
EU	European Union	Liên minh Châu Âu
FAO	Food and Agriculture Organizationof the United Nations	Tổ chức Nông lương thế giới
FDI	Foreign direct investment	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
FIT	Feed-in Tariffs	Trợ giá năng lượng tái tạo

GDP	Gross domestic product	Tổng sản phẩm trong nước
GHG	Greenhouse Gas	Phát thải khí nhà kính
GNI	Gross national income	Tổng thu nhập trong nước
GTGT		Giá trị gia tăng
GTSX		Giá trị sản xuất
GTSXCN		Giá trị sản xuất công nghiệp
HHBL&DTDVTD		Hàng hóa bán lẻ và doanh thu dịch vụ tiêu dùng
HĐND		Hội đồng Nhân dân
IEA	International Energy Agency	Tổ chức nguyên tử quốc tế
KCN		Khu công nghiệp
KKT		Khu kinh tế
KT – XH		Kinh tế - xã hội
KTX		Kinh tế xanh
KT-XH		Kinh tế - Xã hội
LHQ		Liên Hợp Quốc
LS		Lãi suất
NAFOSTED	National Foundation for Science and Technology Development	Quỹ phát triển khoa học và công nghệ quốc gia
NDP	Net domestic product	Tổng sản phẩm trong nước thuần
NHNN		Ngân hàng Nhà nước
NHTM		Ngân hàng thương mại
NK		Nhập khẩu
NLTC		Nguồn lực tài chính
NSĐP		Ngân sách địa phương
NSNN		Ngân sách nhà nước
NSTW		Ngân sách Trung Ương
ODA	Official Development Assistance	Vốn hỗ trợ phát triển chính thức
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development	Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế

PPP	Public–private partnership	Hợp tác công tư
SDĐ		Sử dụng đất
SHNN		Sở hữu Nhà nước
SNA	System of National Accounts	Hệ thống tài khoản quốc gia
SP-RCC	Support Programme to Respond to Climate Change	Chương trình ứng phó với biến đổi khí hậu
SXKD		Sản xuất kinh doanh
SX		Sản xuất
TCTC		Tổ chức tài chính
TD&MNPB		Trung du và miền núi phía Bắc
TFP	Total factor productivity	Yếu tố năng suất tổng hợp
TN		Tài nguyên
TNDN		Thu nhập doanh nghiệp
TPCQĐP		Trái phiếu chính quyền địa phương
TSCĐ		Tài sản cố định
TSL		Tổng sản lượng
TTCK		Thị trường chứng khoán
TTĐB		Tiêu thụ đặc biệt
TTTM		Trung tâm thương mại
TTX		Tăng trưởng xanh
TW		Trung ương
UBND		Uỷ ban Nhân dân
UCED		Hội nghị cấp cao toàn cầu về các vấn đề phát triển và môi trường
UN	United Nations	Nhóm quản lý môi trường của Liên Hợp Quốc
UNDP	United Nations Development Programme	Tổ chức phát triển của Liên Hợp Quốc
UNEP	United Nations Environment Programme	Chương trình môi trường của Liên Hợp Quốc